

ARVAMUS

Türi laulneid näitasid tugevat taset

15. ja 16. novembril toimus Tallinna Ülikooli aulas Eesti Naislaulu Seltsi poolt korraldatud Gustav Ernesaksa 100. sünniaastapäevale pühendatud nais- ja neidudekooride võistulaulmine. Kui naiskooride osavõtt konkursist erinevates kategooriates oli aukartustäratav (32 koori), siis neidudekooridest osales A ja B-kategoorias kokku vaid 7 noortekoort (Haapsalu neidudekoor loobus oktoobris), neist Järvamaalt kaks - Türi gümnaasiumi neidudekoor ja Paide tütarlastekoort „Sirjelind” (dirigent Tiina Kivimäe).

Zürri, koosseisus Marjukka Riihimäki (Soome), Venno Laul ja Elo Forsel, hindas kava valikut, laulude esitust (interpretatsiooni), vokaaltehnilist teostust ja kohustusliku laulu esitust. Punkte anti 100-punktilise skaalal. B-kategoorias kujunes kooride järjestus järgmiseks: I koht Saaremaa neidudekoort, II koht Tallinna Kadrioru Saksa gümnaasiumi neidudekoort ja III koht Türi gümnaasiumi neidudekoort. Koolikoort omapära on see, et lauljate koosseis pole stabiilne, vaid muutub igal õppeaastal. Arvestades olukorda, et teatud põhjustel sai koor regulaarselt tööd alustada alles septembri lõpus ja ettevalmistusperiood jäi lühikeseks, olime kõik tulemusega rahul. Suurimat rõõmu kogesime aga esmaspäeval, kui avalikustati saadud punktid. Teise ja kolmanda koha vahe oli vaid 1,3 punkti! Saime kinnitust, et konkursil osalenud koolikoortid olid ühtlase tasemega. Saaremaa neidudekoort võit oli veenev ja küllap mängis siin rolli fakt, et tegemist oli projektikoortiga, kus laulsid kaks kollektiivi - Kuressaare gümnaasiumi huvikooli Inspira neidudekoort ja Orissaare tütarlastekoort. Üksikasjalikum analüüsi neidudekoort esinemise kohta saame lähemal ajal, kui meieni jõuab zürri koostatud kirjalik lühikokkuvõtte, mille edastab ENLS e-kirja teel. Võistulaulmisest teeb ülevaate Klassikaraadio 22. novembri saade „Helikaja”, mis algab kell 9.05.

Kooriliikmed Kristi Vahter, Janell Lohvart ja Laura Liblik kinnitasid kui ühest suust, et konkursil osalemine on vajalik ja annab kogemusi, mida klassiruumis harjutades kunagi ei saa. Neid tunnistasid, et hea akustikaga saalis pabinat polnud ja nii suudeti end maksimaalselt kokku võtta. Koori dirigendina olen väga tänulik tüdrukutele, kes argipäeva õhtutel ja nädalavahetustel koos minuga suure töö ära tegid. Suur aitäh lauljate vanematele, kes leidsid igas olukorras transpordivõimaluse ja meile põialt hoidsid!

Käesolev nädal oli neidudele lauluvaba ent esmaspäevast algab taas tõsine töö uute lauludega. Kasutan leheveergudel võimalust teavitamaks lugejaid, et festivali Gustav Ernesaksa 100 koolikoortide kontserdid toimuvad Tallinnas, Tartus, Jõhvis ja Paides, kus esinevad Eestimaa parimad noortekoortid. Kontserdi stsenaariumi, mis juba pälvinud kiidusõnu Jõhvis, on kokku pannud Türi gümnaasiumi eesti keele õpetaja Aili Meier. Kutsume omakandi inimesi 6. detsembril Paidesse kuulama ja kaasa elama noortele lauljatele, sealhulgas ka Türi Gümnaasiumi neidudekoortile, kes esindab Järvamaad. Piletid on väga soodsad ja huvilistel on võimalus osta Ernesaksa festivali buklett (25.-), mis sisaldab kõikide kontsertide kavade kõrval muud olulist teavet Ernesaksast.

TIJU SCHÜTS

Türi gümnaasiumi neidudekoort dirigent

Türi gümnaasiumi neidudekoort ja dirigent Tiina Schüts.

Erakogu

Eestit ootavad ees keerulised ajad

JAANUS MARRANDI

Türi vallakodanikust rahvasaadik

Paljud inimesed on mures meie majanduses-rahanduses toimuva pärast ja küsivad hämmeldunult, et mis siis juhtunud on, sest alles see oli, kui meile lubati jõudmist Euroopa viie jõukama riigi hulka. Ajakirjandusest ja telerist võis näha optimistlikke kirjelusi sellest, kuidas me oleme jõukamad kui kunagi varem. See mõjus paljudele igikestva muinasloona ja inimeste laenukoorem järjest suurenes.

Tänaseks on kuidagi päevapealt kõik läbi lõigatud: ka peaminister, kes veel kevadel ei rääkinud majanduslanguse võimalusestki, on pidanud sõnu sööma ja tunnistama lisaks maailmamajanduse tsiklilisusele ka oma valitsuse möödalasckmisi. Suur eufooria on asendunud tõdemusega, et meie majandusareng polnudki nii tõsiseltvõetav, sest põhines peaaegu täielikult laenuvahel.

Viimasel kolmel-neljal aastal laenasid nii ettevõtjad kui koduostajad Skandinaaviast 155 miljardit krooni, millest jõudis riigi sisemajanduse kogutoodangusse kõigest 45 miljardit. Ülejäänud lihtsalt tarbisime ära ja nimetasime seda majandusimeks! Piltlikult öeldes laenasime rootslastelt 3 krooni ja uhkustasime pärast ühe kroonise majanduskasvu üle. Nii olemegi täna olukorra juures, kus selleks, et majanduskasv oleks sama suur kui enne ja inimeste heaolu kasvaks jätkuvalt, peaks Eesti majandus eksportima kaks korda

rohkem kui praegu. Kainenemine on olnud järsk ja ühtlasi on sellega saanud lõpliku hoo bi ka lihtsameelne majandusmudel, mille järgi on Eesti elu aastaid seatud ja mida uskudes on klantspiltide järgi ka valimistel hääli antud. Nüüd tuleb see poliitikutest riigijuhtide valed otsuste järgi keedetud supp igal tavalisel Eesti inimesel ära süüa makstes selle eest omast taskust kallist hinda.

Valed otsused süvendavad kriisi

Eesti riigieelarve kasvas pärast Euroopa Liiduga ühinemist väga jõudsalt. Paaril kolmel aastal järjest oli riigieelarve mahu kasvuks ikka 15%. Paraku kasvatas eelmisel aastal pärast valimisi võimule tulnud ja väga palju kõigile lubanud valitsusliit eelarvet tervelt 25%. Seda tehti ülemaailmse finantskriisi eelõhtul ja vaatamata ekspertide soovitudele. Mahu suurendamiseks tõsteti aktsiise ja küllap loodeti ka inflatsioonile, mis kasvataks raha massi.

Teisiti ju ei olnudki võimalik täita hiigelsuuri lubadusi, mis kõik sisuliselt vähendasid eelarve tulu poolt. Ühekorraga lubas Reformierakond vähendada aastast üksikisiku tulumaksu ühe protsendi võrra aastast ja teisest otsast lubati oluliselt suurendada kõiki toetusi. Kust see raha siis pidi tulema? Igale küsimusele sellisest tulumaksu ja eelarve mahu vähendamise andis peaminister vastuseks, et see aitab olu-

liselt käivitada ettevõtlust ja toob eelarvele oluliselt rohkem hiljem tagasi. Praegu aga, kus oluliselt kärbiti nii 2008 aasta eelarvet, kui ollakse hädas järgmise aasta eelarve puudujäägiga ei taha peaminister enam kuidagi rääkida tavalise inimese „võitudest”. Ega polegi ju midagi seletada, sest keskmist palka saav inimene oleks näiliselt ilusa tulumaksuvähendusega võitnud umbes sada krooni kuus, aga nüüd peab kõikide kaudsete maksude tõstmiste ja toetuste vähendamiste juures maksma omast taskust tunduvalt rohkem raha välja. Nii sellest kui ka teistest ilusatest valimiseelsetest lubadustest on tänaseks jäänud ainult mälestus, sest praeguseks on ka järgmise aasta eelarve sisuliselt kümne protsendilisel miinuses, mis teeb ekspertide sõnul ümmarguselt kümme miljardit krooni.

Majandusmudelit tuleb muuta

Muidugi on praeguse kurva seis juures omajagu süüd ka ülemaailmsel finantskriisil, sest majanduslanguse kartuses elab terve Euroopa. Ometi on Eesti puhul tegemist siiski keerulisema olukorraga, sest meil on tegemist lisaks ülemaailmsetele mõjudele ka oma valitsuse rumalusest tekitatud eelarvekriisi mõjudega. Eelarvekriis on aga tekitatud lihtsameelsetest majandusarusaamadest, mis võisid kehtida siis, kui välisraha juurdevool järjest uute miljardite kaupa tasandas kõik konarused. Kerge oli rääkida järjest õhukesemast riigist ja näiliselt ilusast maksude vähendamisest siis, kui osteti –erastati Eesti ettevõtteid, börsi kasvas või laenati kinnisvarabuuri harjal. See aeg sai läbi juba rohkem kui aasta tagasi

ja kahjuks ei osanud Reformierakonna juhitud valitsusliit oma edu tuules seda majandusaabitsast kuidagi välja lugeda. Ja nii olemegi me olukorras, kus õigeaegselt tegemata majanduspoliitilised otsused koos ülemaailmse finantskriisiga võivad tekitada Eestile ainuomase pikaajalise vinduva majandusega perioodi. See tähendab ajajärku, kus Eesti ettevõtjate tegevus on pärsitud, sest laenu on kättesaamatu, tööpuudus kasvab ja ka inimeste elujärg läheb tagasi.

Meie riigi jaoks on tõsine väljakutse kuidas me suudame oma majanduse ümbersuunata tegelikule tootvale alusele ja ekspordivõimelisele tootmisele. Oluline on, et suudetaks vältida reaalmajanduse pankrotte. Sellest sõltub ka võimalused inimeste heaolu kasvaks. Siinjuures ei tohiks nn. õhuke riigi reeglite järgi ära unustada neid inimesi, kes kindlasti hätta jäävad. Koos majanduspoliitiliste arusaamadega muutmise peaks Eesti riik ka hoolivamalt suhtuma oma häta jäänud kodanike võimalustesse.

Selliste keeruliste mullistuste puhul kerkib ikka üles küsimus nagu vanas laulus, et „kes vastutust võtab küll kanda?” Ma ei usu, et türlased või üldse Eesti inimesed oleksid nõus, et tuleb lihtsalt vaikselt ära kannatada. Mina küll ei arva, et Eesti inimesed peavad omast taskust kinni maksma kellegi rumalad otsused. Pole mingit kahtlust, et valitsusliit, kelle lubadused on kõik korstnasse lennanud, peab tekinud olukorra eest ka vastutama. Mandaat valitsemiseks anti ju nende lubaduste järgi, mille täitmise ei osutunud võimalikuks.

Päästeteenistus hoiatab elanikke libaametnike eest

Päästeteenistuseni on jõudnud info, et end päästeteenistuse nimetanud meesterahvad on soovinud suitsuanduri olemasolu kontrollimiseks siseneda elamisse või paigaldada raha eest eluruumidesse suitsuanduri.

Põltsamaa vallas käidi vana meesterahva ukse taga ning end päästeteenistuse nimetanud mehed nõudsid suitsuanduri olemasolu kontrollimise eesmärgil elamisse sissepääsemist. „Kui te-

kib kahtlus, et tegemist pole päästeteenistusega, siis ei tohiks neid sisse lasta,” soovib Päästeteenistuse peadirektori asetäitja Alo Tammsalu. Samuti võib alati kontrollimiseks küsida ametitõendit, mis on varustatud ametniku näopildiga ja päästeteenistuse hologrammiga.

Päästeteenistus tuletab meelde, et suitsuanduri olemasolu kohustuslik alates 2009. aasta 1. juulist, mistõttu ei kontrollita veel, kas suitsuanduri on kodudes-

se paigaldatud.

Samuti on tulnud teada Hiiumaalt, kus eakale naisterahvale pakkus end päästeteenistuse ametnikuna tutvustanud mees raha eest suitsuanduri paigaldamise teenust. Päästeteenistuse suitsuandureid ei müü ega küsi andurite paigaldamise eest ka raha. Taolisi pakkumisi tuleks ignoreerida ning teavitada sellistest juhtumitest politseid lühinumbri 110.

Tammsalu rõhutab, et päästeteenistuse töötajad kü-

lastavad kodusid elanikega eelnevalt kokku leppides. Päästeala infotelefonilt 1524 on võimalik tellida omale kodukülastus saamaks tasuta tuleohutusala konsultatsiooni. Samuti käiakse koostöös kohalike omavalitsuste sotsiaaltöötajatega toimetulekuraskustes peredele paigaldamas suitsuandureid. Päästeteenistujad külastavad inimeste kodusid tuleohutusülevaatuks ainult eelneva kokkuleppe alusel.